

A jeruzsálemi letartóztatás

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Máté 22:23-32;

Apostolok cselekedetei 21–22; 23:1-30; Róma 2:28-29; Galata 5:6

„Aznap éjjel pedig odaállt Pál mellé az Úr, és ezt mondta: Bízál, mert ahogyan bizonyoságot tettél az én ügyem mellett Jeruzsálemben, úgy kell Rómában is bizonyoságot tenned” (ApCsel 23:11, RÚF)!

Nyilvánvalóvá vált Pál első misszióútja után, hogy alapvető nézeteltérés volt az egyházon belül a pogányok csatlakozásának módját illetően (ApCsel 15:1-5). A növekvő feszültséget észlelve az apostol egy tervet gondolt ki, hogy erősítse az egységet az egyházban. A zsinat felkérte, hogy emlékezzen meg a szegényekről (Gal 2:10), ezért eldöntötte: a pogány gyülekezeteket a júdeai testvérek támogatására szólítja fel. Talán remélte, hogy „a szentek számára való” adomány (1Kor 16:1) hidakat épít a két csoport közti szakadék fölött.

Ez magyarázhatja, miért akart olyan eltökélten Jeruzsálembé menni harmadik útja végén, annak ellenére, hogy ez kockázatos volt. Egyrészt őszintén szerette a zsidókat (Róm 9:1-5), másrészt vágyott az egyház egységére (Gal 3:28; 5:6). A zsidók és a pogányok egyaránt hit által üdvözülnek, nem a törvény cselekedeteiből (Róm 3:28-30), tehát a törvény ceremonális kívánalmain alapuló bármiféle különbségtétel közöttük ellentétes az evangélium befogadó természetével (Ef 2:11-22).

Kövessük Pált, amint életének és missziójának egy újabb szakaszába lép!

TALÁLKOZÁS A JERUZSÁLEMI VEZETŐKKEL

Amikor Pál Jeruzsálembé érkezett, Mnászón, akinél megszállt, a hívó tár-saival együtt szeretettel fogadta (ApCsel 21:16-17). ApCsel 21:18-22 részé-ben Jakab és a jeruzsálemi vezetők kifejezték aggodalmukat Pálnak amiatt, hogy milyen hírek terjednek róla a mózesi törvények iránt buzgólkodó, helyi zsidó hívők között. Azt beszélték, arra tanítja a külföldön élő, megtért zsidókat, hogy „*ne metéljék körül a fiaikat, se a zsidó szokások szerint ne járjanak*” (ApCsel 21:21). Ez természetesen nem volt teljesen igaz. Pál azt tanította, hogy az üdvösség tekintetében se a körülmetélés, se a körülmetéletlenség nem számít, mivel a zsidók és a pogányok is egyaránt a Jézusba vetett hit által üdvözülnek (Róm 2:28-29; Gal 5:6; Kol 3:11). Ez más, mintha kifejezetten arra bátorította volna a zsidókat, hogy hagyják figyelmen kívül a törvényt és annak előírásait. Természetesen az engedelmesség önmagában nem a törvényeskedéssel rokon értelmű szó, bár szándékosan el lehet úgy fordítani, hogy azt jelentse.

Olvassuk el ApCsel 21:23-26 szakaszát! Mit vártak Páltól, hogyan bizonyítsa, hogy még mindig hithű zsidó volt?

Azt tanácsolták Pálnak, hogy törekedjen a politikai korrektségre. Egy kifejezetten zsidó cselekedettel kellett bizonyítania, hogy hamisak a róla terjesztett pletykák: támogatnia kellett néhány hívő nazireusi fogadalomtételét, ami jellegzetes vallási cselekmény volt. Ezzel fejezték ki, hogy Istennek szentelik magukat. Sajnos Pál beadta a derekát. A hősöknek is megvannak a hibáik, még a Bibliában is, ahogyan ezt Ábrahám, Mózes, Péter és sok más személy esetében láthattuk. Arra is hivatkozhatnánk, hogy Pál csupán azt az elvét követte, amely szerint zsidóként viselkedik a zsidók között (1Kor 9:19-23), sőt, ő maga is fogadást tett nem sokkal azelőtt (ApCsel 18:18), bár nem egészen világos annak a jellege. Ebben az esetben viszont engedményt tett, mivel döntése a kérés mögött meghúzódó törvényeskedés támogatását jelentette. Eddig pontosan az efféle hozzáállásból fakadó dolgokkal állt szembe olyan határozottan az apostol: azaz, hogy két evangélium volna, egy a pogányoknak, ami a hit általi megigazulás, a másik pedig a zsidóknak, ami a cselekedetek általi megigazulás. „Azonban Isten nem jogosította fel [Pált], hogy beleegyezzen abba, amire kérték” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 267. o.).

Hogyan kerülhetjük el a hasonló hibákat, miközben igyekszünk lépést tartani a korrallal?

LÁZONGÁS A TEMPLOMBAN

Pálnak hét napig egy megtisztulási szertartáson kellett részt vennie, mivel elfogadta a gyülekezeti vezetők tanácsát, hogy segítsen a férfiaknak fogadalomtételük során (4Móz 19:11-13). A zsidó hagyomány ugyanakkor meghatározta, hogy aki pogány földről érkezik, az tisztátalan, és így nem léphet be a templomba. Ezért kellett Pálnak megtisztítania magát, mielőtt a papokhoz ment volna, hogy jelentést tegyen a nazíreusokkal kapcsolatos megtisztulási folyamatáról (ApCsel 21:26).

Olvassuk el ApCsel 21:27-36 verseit! Mi történt Pállal a megtisztulási időszak után?

A nép lázongani kezdett Pál ellenségeinek a felbujtására, akik azzal vádolták az apostolt, hogy a zsidó vallás legszentebb jelképeit támadta, pontosabban megszenteltetleneztette a templomot. Pál egyik útítársa egy Efezusból való pogány hívő volt, akit Trofimosznak hívtak (ApCsel 21:29). Azt hitték, hogy az apostol bevitte őt a templom belső udvarába, ahová csak zsidók léphettek be. Pál a leg súlyosabb törvényszegést követte volna el, ha igazak lettek volna a vádak. A külső és belső udvart elválasztó falon görög és latin feliratok figyelmeztették a pogányokat, hogy ne lépjenek be, különben saját maguk okozzák halálukat. „A zsidó törvény szerint halállal büntetendő cselekmény volt, ha körülmetéletlen lépett be a szent épület belső csarnokaiba. Pált látták a városban az efezusi Trofimoszal és azt gyanították, hogy behozta a templomba. Ezt nem tette, és maga zsidó lévén, azáltal, hogy belépett a templomba, a törvényt nem hágta át. Noha ez a vád teljesen alaptalan volt, a népszerű előítélet felszítását szolgálta. Amint elhangzott a kiáltás és végigzúgott a templomudvaron, az ott egybegyűlt tömeget vad indulat fogta el” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 268. o.).

Amikor a lázadás híre eljutott a római erődbe, Claudius Lysias, római parancsnok (ApCsel 21:31-32; 23:26) elindult a seregeivel és megmentette Pált, mielőtt a tömeg végzett volna vele.

Pált, aki a támadások célpontja volt, letartóztatták és láncra verték, míg a parancsnok igyekezett megtudakolni, hogy mi is történt. A tömeg hisztérikus kiáltozása miatt megparancsolta, hogy vigyék az apostolt az erődbe.

Hamis pletykák robbantották ki a lázongást. Miért kell tehát vigyáznunk, hogy milyen hírekre hallgatunk, vagy ami még rosszabb, mit adunk tovább?

A TÖMEG ELŐTT

ApCsel 21:37-40 része beszéli el, hogy mi történt ezután. Pál, miközben a római erődbe vitték kihallgatásra, engedélyt kért a parancsnoktól, hogy szóljon az emberekhez, akik még mindig őrjögve követelték a halálát.

A parancsnok azt hitte, hogy Pál egy bizonyos egyiptomi zsidó, aki három éve lázadást szított Jeruzsálemben a római megszállás ellen, ugyanis görögül szólt hozzá. Azt a felkelést leverték a római csapatok, sok követőjét megölték vagy letartóztatták, az egyiptomi azonban elszökött.

Miután az apostol elmondta, hogy Tárusból és nem Egyiptomból származik, felszólalhatott. Beszédében nem felelt részletesen az ellene felhozott vádakra (ApCsel 21:28), hanem megtérése történetét ismertette. Külön felhívta a figyelmet a judaizmus iránti rajongására, meg arra, hogy üldözte Jézus követőit. Amikor azonban az Úr megjelent neki, nem volt más választása, mint követni Őt. Ezzel magyarázta életének teljes irányváltását és elhívását a pogányok közötti prédikálásra. A saját tapasztalatairól, tetteinek indokáról számolt be, és nem bocsátkozott teológiai vitába.

Olvassuk el ApCsel 22:22-29 szakaszát! Hogyan fogadta a csőcselék Pál állítását, miszerint ő a pogányok apostola?

Nem lett jó következménye annak, hogy Pál beszédet tartott. A tömeg ismét felbőszült, amikor a pogányok iránti elköteleződésére utalt, mert úgy tűnt, hogy megerősíti az ellene felhozott vádakot (ApCsel 21:28).

Valószínűleg nem mindent értett a római parancsok abból, amit Pál mondott, ezért úgy döntött, hogy megkorbácsoltatja. Viszont az apostol római állampolgársággal is rendelkezett, emellett, hogy zsidó származású volt (Fil 3:5), és amikor ezt megemlítette, a parancsnoknak meg kellett hátrálnia. Nem vethetett alá ilyen kínzásnak egy római polgárt.

Olvassuk el Pál beszédét (ApCsel 22:1-21)! Miből látjuk, hogy Pál prédikált a zsidóknak is, miközben önmagát védte? Miért mondta el a megtérési történetét? Miért lehet igen erős az ilyen történetek hatása?

A SZANHEDRIN ELŐTT

Amikor a római parancsnok felismerte, hogy Pál nem jelent veszélyt a birodalom számára, azaz a zsidók belső vitáival kapcsolatos az ügye, kérte a Szanhedrint, folytassák ők az eljárást (ApCsel 22:30; 23:29).

Olvassuk el ApCsel 23:1-5 verseit! Hogyan kezdte meg Pál a Szanhedrin előtti védőbeszédét?

Pált a bevezető mondata után szájon vágták, talán azért, mert fogoly létére az Úrra hivatkozott, ami istenkáromlásnak tűnt. Hirtelen reakciója bepillantást enged jellemébe. Lehet, hogy Jézusnak a képmutató farizeusokra vonatkozó kárhoztatását ismételte Mt 23:27 verséből, amikor azt mondta a főpaphoz, hogy „*kimeszelt fal*” (ApCsel 23:3). Viszont mivel nem igazán tudta, hogy a főpaphoz szól, ebből arra is lehet következtetni, hogy rossz volt a látása.

Olvassuk el ApCsel 23:6-10 részét! Hogyan próbálta meg Pál leleményesen megakasztani az eljárást?

A Szanhedrin szadduceusokból és farizeusokból állt, akik több kérdésben szemben álltak egymással, így a tantétel kérdésében is. Például a szadduceusok, akik szerint a kánonba csak Mózes öt könyve (a Tóra) tartozott bele, nem hittek a halottak feltámadásában (Mt 22:23-32). Pál állítása (ApCsel 23:6) viszont nem csupán ügyes taktika volt, hogy zavart keltsen a Szanhedrinben. Mivel megtérésének és apostoli szolgálatának alapja a feltámadt Jézussal való találkozása volt a damaszkuszi úton, éppen a feltámadás hite miatt tartottak ítéletet felette (ApCsel 24:20-21; 26:6-8). Semmi mással nem lehet magyarázni, hogyan válhatott a korábbi buzgó énjéből azzá, aki akkor volt. Amennyiben Jézus nem támadt fel a halálból, az ő szolgálata is értelmetlen lett volna, amivel ő maga is tisztában volt (1Kor 15:14-17).

Aznap éjjel, amikor Pált a római erődben őrizték, az Úr megjelent neki, hogy bátorítsa: „*Bizzál, mert ahogyan bizonyosságot tettél az én ügyem mellett Jeruzsálemben, úgy kell Rómában is bizonyosságot tenned*” (ApCsel 23:11, RÚF). Az adott körülmények között ez az ígéret kifejezetten sokat jelenthetett Pálnak. Valóra válik régi álma, Rómában prédikálhat (ApCsel 19:21; Róm 1:13-15; 15:22-29).

PÁLT ÁTSZÁLLÍTJÁK CÉZÁREÁBA

Volt egy csoport, akik eltervezték: rajtaütnek Pálon és megölik, miután csalódottan vették tudomásul, hogy törvényes úton nem sikerült megszabálniuk tőle.

Olvassuk el ApCsel 23:12-17 szakaszát! Milyen tervet eszeltek ki, és az hogyan hiúsult meg? Ezek szerint mennyire lelkesedhetnek emberek rossz dolgokért?

Az is mutatja, milyen gyűlölettel viseltettek az apostolok iránt Jeruzsálemben, hogy több mint negyven zsidó szövetkezett Pál ellen, kötelezve magát esküvel. Lukács nem árulja el, pontosan kik voltak, de nyilván szélsőségesek lehettek, akik bármire készen álltak, hogy a zsidó hitet megvédjék az állítólagos áruólóktól és ellenségektől. Gyakori jelenség volt az I. századbéli Júdeában és környékén az efféle vallási fanatizmus, amivel forradalmi és nemzeti buzgalom is együtt járt.

Viszont Isten gondviselése folytán a hír eljutott Pál unokaöccsének a fülébe. Kár, hogy szinte semmit nem tudunk az apostol családjáról, de úgy tűnik, volt egy nővére, akivel együtt nőttek fel Jeruzsálemben (ApCsel 22:3) és aki később ott ment férjhez. Legalább egy fia született. Pál unokaöccse akkor tizenéves lehetett, erre utal a kicsinyítő *neaniskos* szó (ApCsel 23:18, 22) és az, hogy „*kezénél fogva*” (ApCsel 23:19) ragadták meg. A fiú meg tudta látogatni a börtönben Pált és elmondta neki, mi történt.

Olvassuk el ApCsel 23:26-30 verseit! Milyen üzenetet küldött Lysias parancsnok Félix kormányzónak Pálról?

A levélből Félix tárgyilagos képet kapott a helyzetről. Ez is mutatja, hogy mit nyert Pál a római polgársága miatt. A római jogrendszer teljes mértékben védte az állampolgárait, akiknek például arra is volt joguk, hogy megjelenjenek a bíróság előtt és megvédjék magukat (ApCsel 25:16) vagy fellebbezhetnek a császárhoz, ha igazságtalan eljárás folyt ellenük (ApCsel 25:10-11). Félix törvényesen járt el Pál esetében, akármilyen is volt a híre. Az első kihallgatása után azt az utasítást adta, hogy tartsák őrizet alatt, míg meg nem érkeznek a vádolói.

Gondolkodjunk el Isten gondviseléséről Pál életében! Milyen gyakran adtunk hálát alázatosan Isten gondviseléséért, függetlenül attól, hogy éppen milyen próbákon és szenvedéseken mentünk át?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Ez alkalommal Pál és társai átnyújtották a jeruzsálemi mű vezetőinek az adományokat, melyeket a pogány-keresztények küldtek zsidó testvérek között lévő szegények támogatására... Ezek az önkéntes adományok megmutatták a pogány keresztények hűségét Istennek az egész világon megszervezett műve iránt, s azt hálás elismeréssel kellett volna fogadniuk. Azonban Pál és társai látták, hogy azok között, akik előtt most állnak, többen képtelenek értékelni a testvéri szeretet adakozásra készítő lelkületét” (Ellen G. White: *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, 263. o.). „Ha a gyülekezet vezetői Pál iránti elkeseredett érzelmeiket teljesen legyőzték volna és Isten különleges elhívottjának fogadták volna el, hogy vigye az evangéliumot a pogányoknak, az Úr megtartotta volna őt számukra. Isten nem rendelte el, hogy Pál működése oly gyorsan bevégeződjék; de csodát sem tett a jeruzsálemi gyülekezet vezetői által előidézett körülmények megváltoztatására. Ez a lelkület ma is ugyanerre az eredményre vezet. Sok áldástól fosztotta meg a gyülekezetet az isteni kegyelem gondoskodásának, értékelésének és felhasználásának mellőzése. Hányszor meghosszabbította volna az Úr néhány hűséges szolgájának tevékenységét, ha munkáját értékelték volna! De ha a gyülekezet megengedi, hogy a lelkek ellensége megrontsa az értelmet úgy, hogy Krisztus szolgájának szavait és tetteit elferdítsék és félremagyarázzák, ha megengedik maguknak, hogy útjába álljanak és megakadályozzák hasznavehetőségét, akkor az Úr elvonja tőlük a nekik adott áldást... Miután élettelen keblük fölött összekulcsolják kezüket, amikor a figyelmeztető és bátorító szavak már elnémultak, akkor eszmélnék fel a kemény szívűek, és felismerik, hogy mily áldást vetettek el maguktól. Az Ige hirdetőinek halála megvalósítja azt, amit életükkel nem értek el” (i. m. 274-275. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1. Pál az egyház érdekeit a sajátja elé helyezte, amikor Jeruzsálembe ment, noha tudta, hogy nem látják szívesen. Milyen mértékig kell követni a példáját?**
- 2. Jeruzsálemben Pál kompromisszumot kötött. Mit tanulhatunk ebből? Hogyan lehet az ember politikailag korrekt anélkül, hogy feladná az elveit? Lehetséges ez egyáltalán?**
- 3. Az egyház egysége mindig nagyon fontos. Hogyan tanulhatunk meg együtt, egységben dolgozni, még ha eltérő nézeteink is vannak?**

SOMLYÓ ANDOR:

CSILLAGFÉNYNÉL

Tisztuló fejjel, gyermekkorunktól
keressük azt a fényes csillagot,
mely nem az éj mély bársonyán lángol,
hanem az életünk egén ragyog.
Kerestük, ámde nem találtuk,
ahol reméltük, s mindig ott
villant fel ritkán, néha-néha,
s biztató fénnel csillogott,
hol voltak szerelmek, víg barátok
– meteorhullás, fényeső.
Remények, vágyak, valóságok,
igéztető és eszméltető
vidám búcsúk és találkozások,
üdén kinyíló és hervadó virágok,
éltető, édes, drága tervek,
famiális, meghitt percek,
ritkaszép, fényes pillanatok
jöttek, mint tündöklő káprázatok.
– Azután sötét lett, újra sötét,
és a fekete még feketébb,
úgy, hogy elfakult minden messzi pont,
jövőt ígöző távlat, horizont.

De van egy csillag, amely nem fakul.
Fényt szór utunkra, hogyha alkonyul,
bár nem az égről, máshol tükröződik,
mikor egy szelíd szemben tükröződik,
a lejtő szélén, mikor visszatart,
s felfedi azt, amit a bűn takart,
ha terelget és jó útra vezet,
mint bennünk élő lelkiismeret:
ádventi fény, hű, drága csillagunk
Te vagy, megváltó Jézus Krisztusunk!